DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

7. september 2006 *

I sag C-489/04,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Verwaltungsgericht Sigmaringen (Tyskland) ved afgørelse af 28. september 2004, indleveret til Domstolen den 29. november 2004, i sagen:

Alexander Jehle, Weinhaus Kiderlen

mod

Land Baden-Württemberg,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Schiemann, og dommerne E. Juhász og E. Levits (refererende dommer),

* Processprog: tysk.

generaladvokat: A. Tizzano
justitssekretær: fuldmægtig B. Fülöp,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 15. december 2005,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Alexander Jehle, Weinhaus Kiderlen, ved Rechtsanwälte A.H. Meyer og B. Klaus

— den græske regering ved V. Kontolaimos og K. Marinou, som befuldmægtigede

— den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato D. Del Gaizo

— den cypriotiske regering ved C. Likourgos og A. Markoulli, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Nolin og F. Erlbacher, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Kommissionens forordning (EF) nr. 1019/2002 af 13. juni 2002 om handelsnormer for olivenolie (EFT L 155, s. 27), som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1176/2003 af 1. juli 2003 (EFT L 164, s. 12, herefter »forordning nr. 1019/2002«).

2 Denne anmodning er blevet fremsat under en sag mellem Alexander Jehle, Weinhaus Kiderlen (herefter »sagsøgeren i hovedsagen«), og Land Baden-Württemberg vedrørende sagsøgeren i hovedsagens ret til at sælge olivenolie efter fremgangsmåden benævnt »bag in the box«.

Retsforskrifter

3 Rådets forordning nr. 136/66/EØF af 22. september 1966 om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer (EFT 1965-1966, s. 193), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1513/2001 af 23. juli 2001 (EFT L 201, s. 4, herefter »forordning nr. 136/66«), bestemmer i artikel 1, at der oprettes en fælles markedsordning for olieholdige frø og frugter samt for vegetabilske eller af fisk og havpattedyr producerede olier og fedtstoffer. Denne artikels stk. 2 opstiller listen over produkterne omfattet af forordning nr. 136/66, herunder olivenolie.

4 Artikel 35, stk. 1, i forordning nr. 136/66 fastsætter de betegnelser og definitioner på olivenolie og olie af olivenpresserester, der skal anvendes ved afsætning af disse produkter. Bestemmelsens stk. 2 præciserer, at kun den i punkt 1, litra a) og b), og punkt 3 og 6 i bilaget til denne forordning omhandlede olie kan afsættes i detailleddet.

5 Artikel 35a, stk. 1, i forordning nr. 136/66 er affattet som følger:

»For de i artikel 1 omhandlede produkter kan der træffes bestemmelse om afsætningsnormer; de kan bl.a. vedrøre kvalitetsklassificering, emballage og præsentationsform.

Når sådanne normer er vedtaget, kan de produkter, de gælder for, kun afsættes efter de nævnte normer.«

6 Bilaget til forordning nr. 166/66 med overskriften »Betegnelser og definitioner på olivenolie og olie af olivenpresserester som omhandlet i artikel 35« er affattet som følger:

»1. Jomfruolier

Olie, der er udvundet af oliven udelukkende ved mekaniske processer eller andre fysiske processer, der ikke medfører nogen ændring af olien, og som ikke har undergået anden behandling end vask, dekantering, centrifugering eller filtrering, men ikke olie, der er udvundet ved hjælp af et opløsningsmiddel, et kemisk eller biokemisk hjælpestof eller reesterificering, eller blandinger med olier af anden art.

Følgende udtømmende klassificering og betegnelser gælder for disse olier:

a) ekstra jomfruolie

jomfruolie, hvis syretal udtrykt i oliesyre højst må være 0,8 g pr. 100 g, og hvis øvrige kendetegn svarer til kendetegnene for denne kategori

b) jomfruolie

jomfruolie, hvis syretal udtrykt i oliesyre højst må være 2 g pr. 100 g, og hvis øvrige kendetegn svarer til kendetegnene for denne kategori

[...]

3. Olivenolie — bestående af raffineret olivenolie og jomfruolier

Olie, der er fremkommet ved sammenstikning af raffineret olivenolie og jomfruolie, bortset fra bomolie, hvis syretal udtrykt i oliesyre ikke må være højere end 1 g pr. 100 g, og hvis øvrige kendetegn svarer til kendetegnene for denne kategori.

[...]

6. Olie af olivenpresserester

Olie, der er fremkommet ved sammenstikning af raffineret olie af olivenpresserester og jomfruolie, bortset fra bomolie, hvis syretal udtrykt i oliesyre ikke må være højere end 1 g pr. 100 g, og hvis øvrige kendetegn svarer til kendetegnene for denne kategori.«

7 Artikel 1 i forordning nr. 1019/2002 bestemmer:

»1. Uden at direktiv 2000/13/EF herved tilsidesættes, fastlægges der i denne forordning særlige handelsnormer for detailhandelen med olivenolie og olie af olivenpresserester, jf. nr. 1, litra a) og b), og nr. 3 og 6 i bilaget til forordning nr. 136/66/EØF.

2. I denne forordning forstås ved »detailhandel« salg til den endelige forbruger af olie som omhandlet i stk. 1, i uforandret stand eller blandet i et levnedsmiddel.«

8 Artikel 2 i forordning nr. 1019/2002 bestemmer:

»Olie som omhandlet i artikel 1, stk. 1, sælges til den endelige forbruger i færdigpakninger, der højst må rumme 5 l. Denne emballage skal være forsynet med en åbningsanordning, der ikke mere er intakt, når den har været brugt første gang, og emballagen skal være mærket i overensstemmelse med artikel 3-6.

Når det gælder olie bestemt til konsum i restauranter, hospitaler, marketenderier og lignende, kan medlemsstaterne afhængigt af, hvilken type storkøkken der er tale om, fastsætte en maksimal kapacitet for emballager på over 5 l.«

9 Artikel 3-7 i forordning nr. 1019/2002 vedrører mærkningen af emballagen, og artikel 8-10 regulerer kontrollen med, om denne forordning overholdes, samt de nødvendige foranstaltninger til sikring af forordningens overholdelse.

10 Artikel 11 og 12 i forordning nr. 1019/2002 fastsætter forskellige midlertidige metoder til at give tid til tilpasning til de nye normer, som er indført ved denne forordning, og for at gøre det muligt at indføre de midler, der er nødvendige for deres anvendelse.

11 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF af 20. marts 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler samt om reklame for sådanne levnedsmidler (EFT L 109, s. 29), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/89/EF af 10. november 2003 for så vidt angår angivelse af ingredienser i fødevarer (EUT L 308, s. 15, herefter »direktiv 1000/13«), har i henhold til fjerde betragtning til dette direktiv udarbejdelse af generelle og horisontale fællesskabsregler, der gælder for alle levnedsmidler, som bringes i omsætning, til formål.

12 Dette direktiv fastsætter de principper, som mærkningen og dennes nærmere udformning skal overholde (artikel 2), samt listen over de obligatoriske oplysninger, der skal anføres på mærkningen af alle levnedsmidler, som f.eks. varebetegnelse, ingrediensliste og dato for mindste holdbarhed (artikel 3). Betingelser og undtagelser for så vidt angår disse oplysninger er fastsat i artikel 4-17.

13 Således bestemmer artikel 14 i direktiv 2000/13, at for levnedsmidler, der udbydes til den endelige forbruger og til etablissementer uden at være færdigpakkede, eller for levnedsmidler, der pakkes på salgsstedet på anmodning af køberen eller er færdigpakkede med henblik på øjeblikkeligt salg, fastsætter medlemsstaterne de nærmere regler for angivelse af de obligatoriske oplysninger og kan bestemme, at disse oplysninger eller nogle af dem ikke gøres obligatoriske, når blot oplysningen til køber tilgodeses.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

14 Sagsøgeren i hovedsagen sælger olivenolie i detailsalg efter metoden, der benævnes »bag in the box«. Med henblik herpå bliver olivenolien af aftapningsvirksomheden fyldt på en dobbeltlags plastpose (»bag«), der kan rumme fem liter, og forsynes med en oprindelsesbetegnelse og et kontrolstempel på posen. Plastposen er udstyret med en særlig engangslukkemekanisme, hvis membran skal gennembrydes for at få olien ud. Denne plastpose bliver lagt i en lerkrukke (»box«), hvorfra kun en tappehane med henblik på aftapning af produktet stikker ud. Fra denne anordning (»bag in the box«) kan kunden fylde den ønskede mængde olivenolie over på en beholder, som kunden selv har medbragt eller købt i forretningen. Oplysningerne om olivenoliens oprindelse, kvalitet og pris får kunden ved hjælp af en etiket, som sagsøgeren i hovedsagen har anbragt på lerkrukken.

15 I februar 2004 pålagde Landratsamt Ravensburg, Amt für Veterinärwesen und Verbraucherschutz (myndigheden for veterinærforhold og forbrugerbeskyttelse i regionen Ravensburg, herefter »Landratsamt Ravensburg«), sagsøgeren at indstille salget af olivenolie efter den ovenfor beskrevne fremgangsmåde. Landratsamt Ravensburg anførte, at det følger af artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002, at olivenolie kun må sælges til forbrugerne i færdigpakninger, der højst må rumme fem liter.

16 Sagsøgeren i hovedsagen rejste derpå anerkendelsessøgsmål for Verwaltungsgericht Sigmaringen med påstand om, at det fastslås, at forordning nr. 1019/2002 ikke forbyder sagsøgeren fortsat at sælge olivenolie ved hjælp af fremgangsmåden benævnt »bag in the box«. Sagsøgeren har navnlig gjort gældende, at forordning nr. 1019/2002 ikke regulerer løssalg af olivenolie, men udelukkende salg af emballeret olivenolie, og derfor indeholder forordningens artikel 2 ikke noget forbud mod løssalg af olivenolie, men alene bestemmelser om markedsføring af emballeret olivenolie.

17 Forordning nr. 1019/2002 blev vedtaget som supplement til direktiv 2000/13, hvorfor dette direktiv fortsat finder anvendelse på de områder, der ikke særligt er reguleret af denne forordning. Artikel 14 i direktiv 2000/13 giver mulighed for, at der udbydes levnedsmidler til den endelige forbruger, der ikke er færdigpakkede, da bestemmelsen pålægger medlemsstaterne at fastsætte de nærmere fremgangsmåder for angivelse af de obligatoriske oplysninger.

18 Sagsøgeren i hovedsagen har i øvrigt gjort gældende, at fremgangsmåden benævnt »bag in the box« er egnet til at yde forbrugeren en tilsvarende beskyttelse som ved en begrænsning af salget af olivenolie til kun at omfatte færdigpakket olivenolie. Denne fremgangsmåde garanterer navnlig, at forbrugeren ikke tilbydes olie af dårligere kvalitet som følge af tilsætninger eller ledsaget af forfalskede oprindelsesbetegnelser.

19 Den forelæggende ret nærer imidlertid tvivl i denne henseende, idet den bl.a. bemærker, at det er muligt uden store anstrengelser at genopfylde plasticposerne, ligesom forbrugeren ikke ser den på den nævnte pose påførte mærkning, men kun kopien heraf påført beholderen, hvori denne pose befinder sig.

20 Den af sagsøgeren i hovedsagen foreslåede fortolkning bestrides af Landratsamt Ravensburg. Landratsamt Ravensburg gør gældende, at artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002 indeholder et forbud mod at udbyde olivenolie, der ikke er emballeret, til den endelige forbruger.

21 På den baggrund har Verwaltungsgericht Sigmaringen besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 1-12 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1019/2002 [...] fortolkes således, at disse bestemmelser også omfatter salg i uemballeret stand af olivenolie og olie af olivenpresserester til den endelige forbruger?

2) Skal artikel 2, stk. 1, i Kommissionens forordning (EF) nr. 1019/2002 [...] fortolkes således, at denne bestemmelse indeholder et forbud mod salg i uemballeret stand af olivenolie og olie af olivenpresserester til den endelige forbruger?

3) Skal artikel 2, stk. 1, i Kommissionens forordning (EF) nr. 1019/2002 [...] under de ovennævnte omstændigheder fortolkes indskrænkende, således at denne bestemmelse ganske vist indeholder et forbud mod salg i uemballeret stand af olivenolie og olie af olivenpresserester til den endelige forbruger, men at dette forbud imidlertid ikke gælder for salg i uemballeret stand af olivenolie og olie af olivenpresserester efter »bag in the box«-fremgangsmåden?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Første og andet spørgsmål

22 Med sit første og andet spørgsmål, der vil blive gennemgået samlet, ønsker den forelæggende ret i det væsentlige afklaret, om forordning nr. 1019/2002 og navnlig forordningens artikel 2, stk. 1, skal fortolkes således, at olivenolie og olie af olivenpresserester i henhold til denne bestemmelses forskrifter kun må udbydes til salg til den endelige forbruger i emballeret stand.

23 Det skal fastslås, at den af sagsøgeren i hovedsagen forsvarede antagelse, hvorefter løssalg af olivenolie og olie af olivenpresserester til den endelige forbruger alligevel er tilladt, fordi forordning nr. 1019/2002 har til formål alene at fastsætte afsætningsnormer for færdigpakket olivenolie og olie af olivenpresserester, da dens anvendelsesområde ikke omfatter løssalg af disse olier, ikke kan lægges til grund.

24 Retsgrundlaget for forordning nr. 1019/2002 udgøres af artikel 35a i forordning nr. 136/66, hvilken bestemmelses stk. 1, første afsnit, fastslår, at der kan fastsættes afsætningsnormer vedrørende bl.a. kvalitetsklassificering, emballage og præsentationsform for de af samme forordnings artikel 1 omhandlede produkter. De produkter, der er opregnet i sidstnævnte bestemmelse, og som omfatter olivenolie og olie af olivenpresserester, identificeres alle ved hjælp af deres varebetegnelser og

toldpositioner i den kombinerede nomenklatur. Disse produkter hverken defineres eller kendetegnes af forhold, der har forbindelse til deres emballage.

25 De produkter, der nærmere er omfattet af forordning nr. 1019/2002, er opregnet i denne forordnings artikel 1, stk. 1. Det drejer sig om olivenolie og olie af olivenpresserester, som anført i punkt 1, litra a) og b), samt punkt 3 og 6 i bilaget til forordning nr. 136/66, i hvilken de er klassificeret efter deres kvalitative karakteristika og uafhængigt af den måde, hvorpå de udbydes til salg, dvs. emballeret eller i løssalg.

26 Bl.a. for at sikre ægtheden af den olivenolie, som sælges, er der ved forordning nr. 1019/2002 fastsat afsætningsnormer vedrørende emballering af disse olier. Således bestemmer artikel 2, stk. 1, i denne forordning, at olierne kun må sælges til den endelige forbruger i færdigpakninger, der højst må rumme fem liter, og som er forsynet med en åbningsanordning, der ikke mere er intakt, når den har været brugt første gang. Denne emballage skal i øvrigt være mærket i overensstemmelse med artikel 3-6 i forordning nr. 1019/2002.

27 Disse normer finder anvendelse på alle de af artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002 omfattede olier og er alene omfattet af en enkelt undtagelse, der er udtrykkeligt nævnt i forordningens artikel 2, stk. 2. Undtagelsen, der i øvrigt ikke vedrører forpligtelsen til at sælge olierne i emballage, men udelukkende størrelsen af denne emballage, bemyndiger medlemsstaterne til under hensyn til den berørte aftager at fastsætte en maksimal kapacitet for emballager på over fem liter, når det gælder olie bestemt til konsum i storkøkkener.

28 Det fremgår af alle de ovenstående betragtninger, at olivenolie og olie af olivenpresserester, når der bortses fra den i foranstående præmis anførte undtagelse, kun må sælges til den endelige forbruger, hvis den opfylder de normer, der er fastlagt ved artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002, og navnlig det emballagekrav, som er anført i denne bestemmelse. Det fremgår nemlig af artikel 35a, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 136/66, at når der er vedtaget afsætningsnormer, må de produkter, på hvilke afsætningsnormerne finder anvendelse, kun sælges under iagttagelse af disse normer.

29 Denne fortolkning ændres ikke af det forbehold, der er indsat ved artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002, hvorefter afsætningsnormerne vedrørende olivenolie og olie af olivenpresserester fastlægges »[u]den at direktiv 2000/13/EF herved tilsidesættes«.

30 I henhold til første betragtning til forordning nr. 1019/2002 supplerer de ved denne forordning indførte særlige mærkningsregler de ved direktiv 2000/13 fastsatte regler, der er generelle og horisontale fællesskabsregler, der gælder for alle levnedsmidler, som bringes i omsætning. Således kan den i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002 indeholdte henvisning til direktiv 2000/13 ikke forstås således, at den tilsigter at fastsætte en undtagelse fra eller en fritagelse for de konkrete bestemmelser i denne forordning angående mærkning af olivenolie og olie af olivenpresserester, men således, at den tilsigter at garantere efterlevelsen af ikke blot disse konkrete bestemmelser, men også de generelle bestemmelser i direktiv 2000/13.

31 På området for mærkning af olivenolie og olie af olivenpresserester finder således de bestemmelser i direktiv 2000/13, der f.eks. fastsætter forpligtelsen til at angive

nettoindhold eller udløbsdato, anvendelse parallelt med de konkrete bestemmelser, som er fastsat ved forordning nr. 1019/2002, navnlig i forordningens artikel 3-6.

32 Derimod er artikel 14 i direktiv 2000/13 — med bemyndigelse til medlemsstaterne til at fastsætte nærmere regler for angivelse af de i samme direktivs artikel 3 og artikel 4, stk. 2, omhandlede oplysninger på levnedsmidler, der ikke er færdigpakkede — som sagsøgeren i hovedsagen har påberåbt sig, uden betydning, dels fordi artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002 forbyder salg af sådan olivenolie og olie af olivenpresserester, dels fordi medlemsstaterne kun har denne bemyndigelse for så vidt angår den maksimale kapacitet for emballager bestemt til storkøkkener.

33 Herefter skal første og andet spørgsmål besvares med, at forordning nr. 1019/2002 og navnlig forordningens artikel 2, stk. 1, skal fortolkes således, at olivenolie og olie af olivenpresserester kun må sælges til den endelige forbruger, når den er emballeret ifølge denne bestemmelses forskrifter.

Tredje spørgsmål

34 Med sit tredje og subsidiære spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige afklaret, om artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002 kan fortolkes således, at en fremgangsmåde ved salg som den, sagsøgeren i hovedsagen betjener sig af (fremgangsmåden benævnt »bag in the box«), er forbudt i henhold til denne bestemmelse.

35 Sagsøgeren i hovedsagen har anført, at fremgangsmåden benævnt »bag in the box« er egnet til at yde forbrugeren en tilsvarende beskyttelse som ved en begrænsning af salget af olivenolie til kun at omfatte færdigpakket olivenolie. Af den grund overvejer den forelæggende ret, om denne salgsmetodes karakteristika taler imod et forbud.

36 Herved påpeges, at under en sag i henhold til artikel 234 EF, der hviler på en klar sondring mellem opgaverne for henholdsvis de nationale retter og Domstolen, henhører enhver bedømmelse af de faktiske omstændigheder under den nationale rets kompetence. Domstolen har således ikke kompetence til at tage stilling til de faktiske omstændigheder i hovedsagen eller til at anvende de fællesskabsregler, den har fortolket, på nationale foranstaltninger eller forhold, idet disse spørgsmål udelukkende henhører under den nationale rets kompetence (dom af 9.6.2005, forenede sager C-211/03, C-299/03 og C-316/03 — C-318/03, HLH Warenvertrieb og Orthica, Sml. I, s. 5141, præmis 96).

37 Det tilkommer imidlertid Domstolen at oplyse de nationale retter om de momenter, der angår fortolkning af fællesskabsretten, og som kan være til nytte ved anvendelsen af fællesskabsbestemmelsen (jf. dom af 23.10.1975, sag 35/75, Matisa Maschinen, Sml. s. 1205, præmis 3).

38 Som anført i denne doms præmis 28, bestemmer artikel 35a, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 136/66, at når der er vedtaget afsætningsnormer, må de produkter, på hvilke afsætningsnormerne finder anvendelse, kun sælges under iagttagelse af disse normer.

39 Det følger heraf, at en fremgangsmåde ved salg af olivenolie og olie af olivenpresserester skal bedømmes i forhold til de betingelser, der er fastlagt ved artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002, og må betragtes som uforenelig med denne forordning, hvis disse betingelser ikke er opfyldt.

40 Det skal i denne sag konstateres, at efter den fremgangsmåde ved salg, som sagsøgeren i hovedsagen benytter sig af, forudsætter den endelige forbrugers køb af olivenolie og olie af olivenpresserester, at olien på udsalgsstedet hældes fra en beholder, der allerede er åben eller som åbnes, over i en beholder, som samme forbruger køber eller har medbragt.

41 Da en sådan omhældning er nødvendig, opfylder den ovennævnte fremgangsmåde ved salg ikke kravet i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002, hvorefter olie skal udbydes til den endelige forbruger, dvs. sættes til salg, i en emballage med en åbningsanordning, der ikke mere er intakt, når den har været brugt første gang.

42 Herefter kan man ikke, således som sagsøgeren i hovedsagen har gjort, påberåbe sig den mulige forenelighed af den beholder, hvorfra olivenolie og olie af olivenpresserester overhældes, med betingelserne vedrørende den maksimale kapacitet, åbningsanordningen og mærkningen, som er anført i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002. Betingelsen vedrørende den ifølge anden betragtning til forordning nr. 1019/2002 indførte passende åbningsanordning — for at sikre ægtheden af den olivenolie, der sælges — indebærer, at åbningen af emballagen skal foretages af den endelige forbruger selv.

43 Domstolen kan ligeledes ikke tiltræde det af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber anførte om, at en fremgangsmåde ved salg, som den i hovedsagen omhandlede, kan betragtes som lovlig, hvis blot de beholdere, i hvilke olien overhældes, opfylder betingelserne vedrørende den maksimale kapacitet, åbningsanordningen og mærkningen, som er anført i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002. Montering af en passende åbningsanordning på beholderen, der først finder sted ved beholderens overdragelse til den endelige forbruger, er ikke egnet til at opfylde det ved fastsættelsen af et sådant system forfulgte mål, for så vidt som risiciene for, at olivenolien og olien af olivenpresserester ikke er ægte, optræder på et stadium, der ligger forud for denne overdragelse.

44 At undergive bedømmelsen af lovligheden af salgsformen en undersøgelse af de af forbrugerne i hvert enkelt tilfælde medbragte beholdere, i hvilke olivenolien og olien af olivenpresserester overhældes på udsalgsstedet, ville i øvrigt føre til, at denne fremgangsmåde ved salg ville være lovlig i nogle tilfælde og ulovlig i andre, selv om der ikke ville foreligge nogen forskelle for så vidt angår selve olien. En sådan løsning ville vanskeliggøre kontrollen med overholdelsen af forordning nr. 1019/2002.

45 Når henses til alle de ovenstående betragtninger, skal tredje spørgsmål herefter besvares med, at artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002 skal fortolkes således, at den forbyder en fremgangsmåde ved salg som den, sagsøgeren i hovedsagen benytter sig af, der ikke opfylder de i denne bestemmelse fastsatte betingelser.

Sagens omkostninger

46 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, der er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

1) **Kommissionens forordning (EF) nr. 1019/2002 af 13. juni 2002 om handelsnormer for olivenolie, som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1176/2003 af 1. juli 2003, og navnlig forordningens artikel 2, stk. 1, skal fortolkes således, at olivenolie og olie af olivenpresserester kun må sælges til den endelige forbruger, når den er emballeret ifølge denne bestemmelses forskrifter.**

2) **Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1019/2002, som ændret ved forordning (EF) nr. 1176/2003, skal fortolkes således, at den forbyder en fremgangsmåde ved salg som den, sagsøgeren i hovedsagen benytter sig af, der ikke opfylder de i denne bestemmelse fastsatte betingelser.**

Underskrifter